

ChristenUnie Magazine

'Hoop
betekent niet dat
je alles weglacht en
optimistisch bent.
**Maar de hoop is
juist dat God
hoop biedt.'**

*"Voor mij is kerstfeest veel meer
gaan leven in het buitenland."*

GERT-JAN SEGERS IN GESPREK MET ZIJN BROER MARNIX

Groeten uit.. Ede
De kunst van het kiezen

Kerst in Moerwijk

Wat ik leer van Kerst
God in de politiek

"De hoop is juist dat God hoop biedt."

8

10

"MARY DID YOU KNOW.."

22 "WE ZORGEN ALTIJD DAT NIEMAND ONGEWILD ALLEEN IS"

28 WAT IS LEER VAN KERST: GOD IN DE POLITIEK

En verder...

- 2 Voorwoord
- 4 Gert-Jan in gesprek met zijn broer Marnix
- 10 Maria's Kersthymne
- 14 Groeten uit.. Ede
- 18 Nieuws uit het land
- 20 Campagne update
- 22 Kerst in Moerwijk
- 28 Kerstessay Reinier Sonneveld
- 32 Puzzel wedstrijd
- 35 Colofon

VAN DE REDACTIE:

Dit nummer is halverwege november naar de vormgevers gegaan en eind november naar de drukker. Daarom vindt u in dit magazine geen referenties naar de uitkomst van de formatie, die op het moment van schrijven ook nog onduidelijk is.

Voor actuele informatie kunt u altijd terecht op onze website christenunie.nl, onze social media, of via de nieuwsbrief van Gert-Jan Segers. ■

▶ Abonneer via christenunie.nl/nieuwsbrief

Samen aan tafel

Onlangs las ik een verhaal dat me raakte en ik graag doorgeef.

Het is zeker 30 jaar na die éne memorabele kerstviering. Maar nu zijn de vrienden daar helemaal niet mee bezig. Ze voeren een behoorlijk somber gesprek. Het is een intense tijd: een week waarin ze een geliefde verloren, er is verdeeldheid in hun omgeving en hun naasten maken soms keuzes die ze niet begrijpen.

Het is zo'n gesprek waarin je elkaar niet opbeurt, maar juist de put in praat. Maar gelukkig! Een van de vrienden breekt er doorheen. Hij past ervoor om moedeloos te worden. Terwijl twee vrienden steeds somberder worden, bemoedigt de derde hen. Terwijl zij geen lichtpuntjes meer zien, weet de ander overal tekenen van Licht aan te wijzen. Terwijl zij de moed verliezen, spreekt hij over een toekomst vol van Hoop.

Dan schuiven ze bij elkaar aan tafel. Toegegeven, het is minder uitbundig dan een kerstdiner en de somberheid is niet helemaal verdreven. Maar toch, wanneer de derde vriend het brood breekt en voorgaat in gebed is het alsof de hemel opengaat. Aan die tafel ontdekken de Emmaüsgangers tot hun grote vreugde – u had ze misschien al herkend – dat ze met Jezus zelf aan tafel zitten.

Ik schrijf dit in november en ik heb nog geen idee hoe Kerst eruit ziet. Wat ik wel weet is dat het voor iedere familie een intense tijd is met onzekerheid en spanning. Er is politieke onrust met een ingewikkelde formatie, er vallen harde woorden in het parlement, het coronavirus speelt ons parten en de maatschappelijke polarisatie groeit.

Maar mijn gebed is dat we rond Kerst mogen ervaren dat er altijd hoop is. Dat we aanschuiven aan de maaltijd, de somberheid even loslaten, ons hart richten op onze naasten en op God en ons dan realiseren dat Jezus zélf in ons midden is.

Ik wens u hoopvolle en gezegende kerstdagen,

Gert-Jan Segers
Voorzitter Tweede Kamerfractie

Voor mij is Kerstfeest veel meer gaan leven in het buitenland

GERT-JAN SEGERS IN GESPREK MET ZIJN BROER MARNIX

Wie opgroeit in een groot gezin, krijgt er gratis broers en zussen bij. Als je met hen een hechte band hebt én houdt, is dat een extra cadeau. De broers van Gert-Jan Segers behoren tot zijn beste vrienden, zegt hij. Maar voordat we hem op zijn woord geloven, halen we oudste broer Marnix er even bij voor een goed gesprek.

Tekst: Theanne Boer. Foto's: Anne Paul Roukema

Op de werkkamer van Gert-Jan in Den Haag FaceTimen (videobellen) we met Marnix. Voor het gesprek van start gaat, laat Gert-Jan eerst zijn nieuwe kantoor zien via het scherm: "Kijk, hier is mijn bureau met uitzicht op Economische Zaken en Landbouw. En daar hangt mijn PSV-sjaal en de tekening van Cambuur..."

Alles is meeverhuisd, constateert Marnix tevreden, maar op de vraag "Heb je nog een beetje kunst aan de muur", moet Gert-Jan ontkennend antwoorden. Werk aan de winkel dus voor Marnix die in de woorden van Gert-Jan 'wél gevoel voor schoonheid heeft'.

Marnix: "Verder hebben we veel interesses gemeenschappelijk, hoor. Maar Gert-Jan is van ons drieën de wijsneus en de betweter. Nee, daar kwets ik hem niet mee, als ik dat zeg."

Gert-Jan: "Nee hoor, zeker niet. Vroeger hebben wij flink geruzied, alle drie, maar zo heftig als het toen soms was, zo close is het nu. Beide broers beschouw ik echt als vrienden, hoe verschillend we ook zijn. Af en toe gaan we met z'n drieën op pad. Dan gaan we een klooster in, of naar een voetbalwedstrijd. En op allerlei kruispunten in ons leven laten we elkaar echt in het hart kijken. Als ik voor een belangrijke keuze sta, ga ik ook altijd even naar mijn broers."

Marnix: "Op mijn vijftigste verjaardag was ik toevallig in Nederland. Toen had ik vijftig vrienden uitgenodigd, maar mijn twee broers zaten links en rechts van mij aan het diner. Dat zijn mijn beste vrienden, ja."

Gert-Jan: "Hoewel we alle drie wel verschillend zijn. Mijn broers hielden meer van techniek, ze

De broers en zussen Segers in de zomer van 1982, aan de voet van de Mont Blanc. V.l.n.r. Idelette, Marnix, Ralph, Alberdien en Gert-Jan

bouwd met lego en zo, maar daar had ik nooit veel interesse in. Zij waren van het rekenen en ik van de taal. Marnix is naar HTS gegaan, Ralph is meer in de business gegaan. Maar daarna zijn we heel erg naar elkaar toegegroeid. En ik denk dat Marnix daarin het kloppend hart is. In veel opzichten is hij ons voorbeeld geweest. Marnix heeft bepaald dat wij voor PSV zijn. Marnix heeft ons de weg naar Cambuur laten zien. Marnix ging voorop bij het stichten van een jeugdvereniging bij ons in de kerk, ik geloof dat hij de eerste voorzitter was. Hij heeft als oudste broer de weg gebaad. Als eerste zocht hij ook kerkelijk de grenzen op thuis. Dan wou hij 's middags naar een gereformeerd-synodale kerk. Nou, dat lag buitengewoon gevoelig bij ons thuis en wij schuilden dan toch een beetje achter die brede rug. En hij heeft gevoel voor schoonheid. Wij zijn niet met een grote liefde voor kunst en cultuur opgevoed. Maar Marnix heeft daarin een heel fijnzinnige smaak ontwikkeld. Wat ik nog altijd niet heb. En hij heeft ons de weg naar het klooster gewezen."

Ondanks zijn rol als 'wegbereider', was Marnix niet de eerste Segers die naar het buitenland ging. Dat was zus Alberdien, die met haar echtgenoot naar Guinee werd uitgezonden als zendeling en >>

"Beide broers beschouw ik echt als vrienden, hoe verschillend we ook zijn."

"WE ZATEN IN ABU DHABI MET ALLERLEI RANGEN EN STANDEN EN VORMEN VAN GELOVEN IN CHRISTUS DOOR ELKAAR IN DE KERK."

daarna Gert-Jan die - zoals bekend - zeven jaar diende in Egypte en daarna een jaar in Washington studeerde. In 2007 volgde Marnix die vanwege zijn werk bij Buitenlandse Zaken naar Indonesië verhuisde en toen de smaak te pakken kreeg: het volgende land was Ghana en daarna ging hij naar Abu Dhabi in de Verenigde Arabische Emiraten waar hij tot drie jaar geleden met zijn gezin woonde.

Marnix: "In Abu Dhabi ben jij nog met Ralph op bezoek geweest, weet je nog, toen hebben we samen die kampioenswedstrijd Ajax-PSV gekeken..."

Gert-Jan: "O ja, toen zaten we met ontbloot bovenlijf in de hitte naar die wedstrijd te kijken..."

Marnix: "Nou, dat hoeft niet per se in dit blad, hè..."

Gert-Jan: "Och, zolang de foto's maar niet getoond worden, vind ik het best, haha."

Marnix: "...maar de warmte, de 3-0, het was een onvergetelijke wedstrijd!"

Gert-Jan: "Het was onvergetelijk, we werden daar ontzettend gelukkig van. Toen waren we gewoon weer kleine jongetjes."

Marnix: "En de dag ervoor namen we in de kerk samen deel aan de maaltijd van de Heer. En dat was geen contrast, dat was gewoon een eenheid."

Hoewel samen het geloof delen natuurlijk veel dieper gaat en verder reikt. Maar dat je dat allemaal bij elkaar kan vinden, is geweldig."

Gert-Jan: "Ja, wij kunnen zowel geëmotioneerd over God spreken en over wat je raakt in de Schrift, als ontzettend slechte grappen maken over voetbal of weet ik veel wat. En dat dat dan vloeiend in elkaar overgaat, het profane en het heilige, zonder dat je je ongemakkelijk voelt, dat heb ik niet met veel mensen."

Marnix: "Als we met zijn drieën bij elkaar zijn en Gert-Jan heeft net de Abraham Kuiper-biografie gelezen, dan gaat Ralph een beetje gapen. En als Gert-Jan met Ralph losgaat over de binnenlandse politiek, zit ik al snel te gapen. En als Ralph en ik met zijn tweeën over onroerend goed bezig zijn, dan gaat Gert-Jan gapen."

Gert-Jan: "Zeker! Haha, dat klopt!"

Wonen in het buitenland doet veel met je, weten de broers. Toch heeft Marnix onlangs zijn doorlopende reisverzekering stopgezet, omdat hij vliegen niet meer verantwoord vindt in tijden van klimaatverandering. In Indonesië en Ghana zag hij daar duidelijk de gevolgen van:

Marnix: "Ja, dat IPCC-rapport over de ernst van klimaatverandering hakte er bij mij zo in. Dat we zo suf zijn, terwijl het al zo lang wordt geroepen."

Ed Nijpels was milieuminister toen de allereerste klimaatconferentie in 1989 in Nederland gehouden werd. Tijdens de klimaatconferentie van dit jaar, COP26, zei hij: 'Als we de afspraken die toen zijn gemaakt gewoon uitgevoerd hadden, dan was het allemaal niet zo dramatisch geworden.' Maar hier merken we dat maar heel beperkt, hè? We zijn helemaal van streek als we een keer een overstroming hebben. Maar in Jakarta merken ze het gewoon elke dag en in Ghana merk je het aan de mislukte oogsten omdat de seizoenen onvoorspelbaar zijn geworden. Het opent je ogen als je daar bent, je krijgt een breder perspectief. En dat geldt ook als het gaat om de kerk trouwens, we zaten in Abu Dhabi met allerlei rangen en standen en vormen van geloven in Christus door elkaar in de kerk. Naar die geestelijke eenheid, die saamhorigheid, kan ik wel terugverlangen."

Gert-Jan: "Jij hebt daar ook kennisgemaakt met de Anglicaanse traditie. Dat is begonnen in Indonesië, maar dat had je ook in Ghana en in Abu Dhabi. En Anglicaans, dat is - hoe zei jouw laatste voorganger dat ook alweer? - 'in de liturgie katholiek, in de aanbidding evangelisch en op de preekstoel gereformeerd'. Ik denk dat dat jou misschien nog wel het meest heeft gevormd. Je kreeg een grotere liefde voor de liturgie, voor de stilte en dat heeft je echt veranderd. Wij zaten in Caïro in een kerk met tweëntwintig nationaliteiten. Alle denominaties zaten daar. En toch werd eenheid

in Christus heel diep beleefd. Die kennismaking met de wereldkerk heeft ons gezin ook verrijkt."

Net als Gert-Jan heeft ook Marnix drie dochters. De middelste is Hannah, zij heeft het syndroom van Down en met haar heeft Gert-Jan een bijzondere band:

Gert-Jan: "Hannah heeft een goede invloed op mij. Mijn moeder kan mij nog wel eens te vaak allerlei complimenten van anderen doorgeven, maar dan zet Hannah mij weer met m'n benen op de grond. Ze had eerst Emile Roemer als grote held, ze heeft nog een keer een foto van hem gehad met z'n handtekening erop. Maar toen hij weg was, werd Kees van der Staij haar favoriet."

Marnix: "Ze stemt ook niet op Gert-Jan, haha, geen beweging in te krijgen. Ze heeft een duidelijke politieke voorkeur, maar daar is de ChristenUnie niet bij, nee."

Op de vraag wat de broers van huis uit hebben meegekregen noemen ze allebei het feit dat de lat thuis nogal hoog werd gelegd:

Gert-Jan: "Dan bedoel ik een soort roepingsbesef, de bereidheid om te doen waarvan je gelooft dat je dat moet doen. Marnix heeft wel eens een keer gezegd dat hij er last van heeft dat wij onszelf altijd maar weer de vraag stellen 'Is mijn leven wel betekenisvol genoeg? Doe ik eigenlijk wel het goede?'" >>

“VOOR MIJ IS DAT DE KERN VAN HOOP. DAT BETEKENT NIET DAT JE ALLES WEGLACHT EN OPTIMISTISCH BENT. MAAR DE HOOP IS JUIST DAT GOD HOOP BIEDT.”

“Voor mij is Kerstfeest veel meer gaan leven in het buitenland. Ik vond het hier een beetje een kitscherig feest geworden.”

Marnix: “Ja, dat heeft veel moois gebracht, maar dat is ook ingewikkeld inderdaad.”

Gert-Jan: “Ja, ergens was er het idee: als je dominee wordt, of als je de zending ingaat, dan doe je het ‘echte’ werk. Dat is het aller mooiste. Je moet het leven heel ernstig nemen, het goede doen, je roeping verstaan. En dat is ook wel mooi, maar ik denk dat dat bij mij nog wel eens kan doorslaan, niet zozeer in activisme, maar wel in gedrevenheid, waardoor er heel veel aan de missie ondergeschikt gemaakt wordt. En waar ik met bewondering naar kijk bij Marnix is zijn trouw in vriendschappen, hoe lang die vriendschappen teruggaan en hoe hij iedere keer bij mensen langs komt. In mooie en minder mooie dagen. Terwijl ik nog wel eens te veel bezig ben met de naïeve wens de wereld te willen redden en ondertussen mijn vrienden een hele tijd niet spreek. Dat zou ik anders moeten doen. En dat kan dan heel nobel zijn, maar dat is net zo’n soort missionaire gedrevenheid als mijn vader had. Toen hij aan het eind van zijn leven was, was hij ook echt op, hij liep op zijn laatste benen. Maar toen citeerde hij, ik dacht dat het Calvijn was: ‘Het geeft niet als ik verteerd word, als ik maar dienstbaar ben, als ik maar nuttig ben.’ Dus als het voor Gods Koninkrijk is, dan is het nog een soort nobele daad.”

Marnix: “Ja, dat is ernstig ja. Dat gaat heel ver, dat maakt je kapot. Maar die gedrevenheid van Gert-Jan vind ik juist geweldig. Ik weet nog dat jij bij ons in Ghana was, we waren klaar met praten, maar toen moest er toch nog een column geschreven worden, dus jij ging gewoon om twaalf uur ‘s nachts nog beginnen, en om één uur, half twee, was je klaar. Ja, dat is ongelooflijk ja. Dan geef ik sneller op. Ik heb inmiddels geaccepteerd dat gras-

maaien ook een goddelijke opdracht is. Ik kan daar ontzettend van genieten. Ik maak het mezelf ook te ingewikkeld doordat ik mezelf dingen opleg. Die gedrevenheid, daar hebben we veel aan te danken, maar het kan ook heel gevaarlijk zijn.”

Terug naar vandaag, want straks is het Kerst. Als je in allerlei buitenland hebt gewoond, hoe vier je dat dan?

Gert-Jan: “Voor mij is Kerstfeest veel meer gaan leven in het buitenland. Ik vond het hier een beetje een kitscherig feest geworden. Ik had er niet zoveel mee. Maar in Egypte was het contrast tussen de buitenwereld, waar Kerst helemaal afwezig was en in de kerk Kerst vieren heel groot. De kerkdienst was helemaal gefocust op het ‘God met ons’ en dat vond ik echt heel mooi.

Lees het verhaal ‘Kerst in Cairo’ van Gert-Jan Segers op www.christenunie.nl/cairo

Wat dat geeft hoop. De bende in Egypte is vele malen groter dan hier. Maar daar liep ik over straat en ik wist: ja maar, God heeft deze wereld omhelsd. En God gaat deze wereld vernieuwen, Hij is hier gekomen. Dus deze straat, waar het nu echt een grote puinhoop is, dit wordt nieuw. In deze werkelijkheid is Hij gekomen. Juist door dat contrast, dat je die kerk binnenliep en opeens in kerst-sferen was en daarbuiten de totale afwezigheid, dat heeft voor mij Kerst veel dichterbij gebracht.”

Marnix: “Ja, ik kan het niet beter verwoorden dan Gert-Jan, haha. Ik herken dat helemaal, dat je in een land waar je als christen een eenling bent Kerst veel intenser meemaakt. Dat je dat ‘God met

ons’ deelt met mensen van over de hele wereld. In Jakarta was Kerst altijd heel bijzonder. Je werd enorm beveiligd, omdat ze bang waren voor aanslagen. Dus rondom de kerken stond volop politie en leger. Je werd gefouilleerd en je moest door een scan heen, om te controleren of je geen wapens had. Maar het bijzondere was dat Kerst zo leefde bij de christenen daar. Er was die angst voor een aanslag, maar dat was het allemaal waard. Dat is zo mooi, zo bijzonder, dat heeft me veel gedaan.”

En dan loopt dit jaar ten eind, en begint er een nieuw jaar. We hebben te maken met een coronapandemie, met een klimaatcrisis... Hoe kijken Gert-Jan en Marnix tegen het nieuwe jaar aan?

Marnix: “Ik ben melancholisch van aard, maar niet zo somber voor het nieuwe jaar, hoor. Kijk, dat die formatie een paar weken of zelfs maanden langer duurt, dat is vervelend, maar probeer ik ook een beetje te relativiseren. Als ik kijk hoe hier in Nederland de coronacrisis is opgevangen, de regelingen die zijn getroffen - mijn buurman heeft een bedrijf met driehonderd man, hoe die gesteund wordt om dat over-eind te houden, het is gewoon ongelooflijk. En als het gaat om het klimaat ben ik uiteindelijk ook niet alleen maar somber. Nederland heeft in Glasgow tijdens de COP26 uiteindelijk toch een draai gemaakt waardoor andere landen volgden. Ik geloof dat deze aarde zal blijven en dat dat wat goed is blijft bestaan, dus we hebben een ongelooflijk belangrijke taak. Gert-Jan op zijn positie, en ik op mijn manier. Wat we hier doen is belangrijk. En dan is een paar weken meer of minder formatie peanuts. Misschien mag ik dit allemaal niet zeggen, maar ik ben toch geen lid van die partij van mijn broer.”

“Ik ben melancholisch van aard, maar niet zo somber voor het nieuwe jaar.”

Gert-Jan: “Hahaha! Mijn jongste broer is wel actief voor de ChristenUnie lokaal, maar Marnix heeft het de hele tijd over ‘die partij van jullie’. Echt, dan probeert hij de grootst mogelijke afstand te scheppen tussen hemzelf en de ChristenUnie.”

Marnix: “Nou, ik ben natuurlijk een groot fan van mijn broer en ik stem altijd op hem hoor.”

Gert-Jan: “Ah, gelukkig, ik wist dat nooit helemaal zeker. Maar dit is wel een meevaller.”

Marnix: “Nee, maar het is toch zo? Dit land is toch zo ongelooflijk goed georganiseerd, alleen al in het pand waar jij nu zit! Je gaat met een paar mensen bij elkaar zitten, je maakt plannen, je zoekt politieke steun, en dat wordt uitgewerkt en gecontroleerd. Daar word ik blij van. Af en toe neem ik de moeite om als Gert-Jan een tweet stuurt iets van twintig, dertig reacties te lezen. Nou, dat is zo verdrietig-makend. Gert-Jan, vind je dat ik nu doordraaf?”

Gert-Jan: “Nee, ik vind het heel mooi en herkenbaar wat je zegt. Jij spreekt heel vaak met hele warme woorden over Nederland. Juist vanuit dat internationale perspectief zie je hoe goed Nederland de dingen heeft georganiseerd en in wat voor bijzonder en rijk land we leven. Daarmee moedig je ons aan om onze zegeningen te tellen. Dat perspectief breng je heel vaak in: we hebben écht een geweldig land. En ik denk dat we dat veel vaker tegen elkaar moeten zeggen, juist ook als mensen zo mopperen en zo boos zijn. Dat ze zich niet realiseren hoeveel zegeningen wij hier hebben.”

En daarnaast: We hebben in het leven van onze vader ziekte en moeite gezien, maar daar heeft Marnix in zijn eigen leven ook mee te maken gehad. En toch heeft hij altijd met rust over de toekomst gesproken. Voor mij is dat de kern van hoop. Dat betekent niet dat je alles weglacht en optimistisch bent. Maar de hoop is juist dat God hoop biedt. En dat is het verhaal van Kerst. Als het op z’n allerdonkerst is, in deze tijd van het jaar, mogen we het feest van het licht vieren en zeggen: ‘Ja, maar Jezus is het licht van de wereld. En Hij zal overwinnen. En dat licht zal doorbreken.’ Marnix beleeft dat volgens mij nog dieper dan ik, maar ik denk dat dat uiteindelijk ons toekomstperspectief is. Uiteindelijk is er hoop. Geen optimisme. Geen optimisme over klimaat, geen optimisme over de manier waarop we nu met elkaar omgaan. Maar de hoop dat God deze wereld trouw blijft. En als Hij Immanuel is, als Hij trouw blijft, dan moeten wij ook trouw blijven.” ■

Maria's kersthymne

Het lied *Mary did you know?* behoort tot de canon van moderne kerstliederen, die iedereen eigenlijk wel kent en tenminste de melodie kan meeneuriën. Het lied behoort tot de 'stiekeme religieuze liederen', zoals bijvoorbeeld ook *Lord of the Dance* is. Ze zijn hartstikke populair, maar luisteraars realiseren zich vaak niet hoe religieus de inhoud eigenlijk is. Dat geldt ook zeker voor *Mary did you know?*

Het is een aaneenschakeling van Bijbelse verwijzingen en rooms-katholieke Mariadevotie, en het is een loflied dat het wonder van de geboorte van God in Bethlehem bezingt. De verteller van/in het lied – die zelf anoniem blijft – stelt een aantal vragen aan de kersverse moeder Maria. Maria, weet je wel dat jouw kind de verlosser van de wereld is, die gekomen is om alles nieuw te maken? (Openbaringen 21) Maria, weet je wel dat jouw kind stormen zal kalmeren (Marcus 4:35-41) en blinden het gezicht zal geven? (Johannes 9) Weet je eigenlijk wel, Maria, dat als je het gezicht van je baby kust, dat je dan het gezicht van God zelf kust, de grote IK BEN? (Exodus 3.14)

Sommige vragen zijn in het Engels nog mooier dan in de Nederlandse vertaling. "This child that you delivered, will soon deliver you," zegt de verteller tot Maria. Hiermee speelt de verteller een spelletje met het Engelse woord "deliver", dat zowel "baren" als "verlossen" kan betekenen. Het doet me denken aan het Oude Testament, waarin God wordt voorgesteld als een barende en zogende moeder, die voor haar kinderen zorgt. Dat vind ik ook zo mooi aan het lied: het gaat om een wederzijdse afhankelijkheid. Jezus heeft Maria nodig, zoals elk kind zijn moeder nodig heeft. Maar Maria heeft ook Jezus nodig, zoals elke gelovige Jezus nodig heeft. 'Wij', als lezers van dit lied, mogen daarbij ook die twee rollen vervullen: Jezus heeft ons nodig, zoals wij Hem nodig hebben. Hij heeft ons nodig omdat wij zijn handen en voeten in de wereld zijn. We hebben Hem nodig omdat we anders geen idee hebben wat we met die handen en voeten moeten doen.

In de *bridge* schetst de verteller de contouren van het Koninkrijk der Hemelen, zoals dat in Jezus gestalte zal krijgen, nu en in de toekomst. De blinden zullen zien, de

doven horen, de doden zullen weer leven. De lammen zullen opspringen en de stommen zullen de lof van het Lam bezingen. Het is een subtiel spel dat de verteller speelt, niet alleen met alle genezingen die Jezus tijdens zijn aardse leven deed, maar ook met de Psalmist (8.3) die zegt: "met de stemmen van kinderen en zuigelingen / bouwt u een macht op tegen uw vijanden / om hun wraak en verzet te breken." Het is precies die baby die Maria nu vasthoudt, uit wiens mond – later – de allergrootste lofzang tot God zal klinken.

Nu naar de antwoorden op al die vragen van de verteller. Maria geeft geen antwoord in de tekst. De vragen lijken dan ook retorisch: de lezer van dit gedicht weet al wat het antwoord moet zijn. Wij zijn wellicht geneigd om al deze vragen met 'ja' te beantwoorden. Natuurlijk wist Maria dat allemaal al. Maar eigenlijk is dat maar zeer de vraag. Maria zei weliswaar ja tegen de engel van God, maar dat was 't wel zo'n beetje. Niets heeft haar voorbereid op de kwellingen en droefheid die haar nog zullen toevallen, precies omwille van haar zoon.

In de rooms-katholieke traditie kennen we dit als de Maria's Zeven Smarten: Simeons profetie (Lucas 2:25-35), de vlucht naar Egypte (Mattheüs 2:13-14), Jezus zoek in de tempel (Lucas 2:42-51), Maria ontmoet Jezus op weg naar Golgotha, Maria onder het kruis oftewel het *Stabat Mater* (Johannes 19:25-27), de dode Jezus op Maria's schoot oftewel de *Piëta*, en Jezus' graflegging (onder andere Mattheüs 27:57-66). Simeon vat het eigenlijk direct al samen als hij tegen Maria zegt: "Weet wel dat velen in Israël door hem ten val kunnen komen of juist weer zullen opstaan. Hij zal een teken zijn dat betwist wordt, en zelf zult u als door een zwaard doorstoken worden."

Maria's Kerstmis, de eerste Kerstmis in de christelijke geschiedenis, is een bitterzoete.

Frank G. Bosman

Rooms-katholiek cultuurtheoloog en ChristenUnie-lid

Mary, did you know
that your baby boy
Would save our
sons and daughters?

Mary, did you know?

**Mary, did you know that your baby boy
Would one day walk on water?
Mary, did you know that your baby boy
Would save our sons and daughters?
Did you know that your baby boy
Has come to make you new?
This child that you delivered, will soon deliver you**

**Mary, did you know that your baby boy
Will give sight to a blind man?
Mary, did you know that your baby boy
Will calm the storm with his hand?
Did you know that your baby boy
Has walked where angels trod?
When you kiss your little baby
You kiss the face of God**

Mary, did you know?

**The blind will see, the deaf will hear
The dead will live again
The lame will leap, the dumb will speak
The praises of the Lamb**

**Mary, did you know that your baby boy
Is Lord of all creation?
Mary, did you know that your baby boy
Would one day rule the nations?
Did you know that your baby boy
Is heaven's perfect Lamb?
That sleeping child you're holding is the great I Am**

Mary, did you know?

*Maria, weet je wel dat jouw kleine baby
eens op water zal lopen?
Maria, weet je wel dat jouw kleine baby
onze zonen en dochters zal redden?
Wist je wel dat jouw kleine baby
gekomen is om jou nieuw te maken?
Dit kind dat jij baarde zal spoedig jou redden.*

*Maria, weet je wel dat jouw kleine baby
een blinde man het zicht zal teruggeven?
Maria, weet je wel dat jouw kleine baby
de storm met zijn hand zal kalmeren?
Weet je wel dat jouw kleine baby
liep waar de engelen schrijden?
Als je je kleine baby kust,
kus je het gezicht van God*

Maria, wist je dat eigenlijk wel?

*De blinden zullen zien, de doven zullen horen
de doden zullen opnieuw leven.
De lammen zullen springen, de stommen zullen lofspreken
over het Lam.*

*Maria, wist je wel dat jouw kleine baby
de Heer van de gehele schepping is?
Maria, wist je wel dat jouw kleine baby
eens de volkeren zal regeren?
Wist je wel dat jouw kleine baby
het perfecte hemelse lam is?
Dat slapende kind dat je vasthoudt, is de grote IK BEN.*

Maria, wist je dat eigenlijk wel?

Wilt u het magazine voortaan alleen digitaal ontvangen?

Regelmatig krijgen we bericht van leden die het ChristenUnie magazine met plezier lezen, maar ons uit duurzame overwegingen vragen niet meer de papieren versie te sturen. In plaats daarvan ontvangen ze een link om het magazine online te lezen. Dit scheelt in de hoeveelheid papier die het magazine gebruikt en het bespaart de ChristenUnie verzendkosten.

Wilt u hier ook gebruik van maken?

Laat het ons weten door het speciale formulier in te vullen op www.christenunie.nl/magazine-digitaal.

Let op: Voor dit formulier dient u wel in te loggen

Daardoor wordt de wijziging automatisch verwerkt in onze ledenadministratie, omdat we helaas niet de mankracht hebben om dit voor iedereen handmatig te doen. Weet u uw wachtwoord niet? Volg dan de stappen op wachtwoord.christenunie.nl.

Nieuwe podcast 'Kamervragen aan Gert-Jan Segers'

In september is de ChristenUnie gestart met een speciale nieuwe podcast 'Kamervragen aan Gert-Jan Segers'. In deze serie geeft Gert-Jan regelmatig een kijkje achter de schermen van het werk in Den Haag.

Hoe schrijf je een speech voor de Algemene Politieke Beschouwingen? Hoe werkt het tijdens de onderhandelingen voor een nieuw kabinet? Hoe gaat hij om met alle verwensingen op social media? Met anekdotes en persoonlijke verhalen geeft Gert-Jan hier regelmatig een actueel inkijkje in het werk van de Tweede Kamerfractie.

Beluister de eerste afleveringen hier terug:

www.christenunie.nl/podcast

Tip:

De podcast is ook te vinden in uw eigen podcastapp, zoek daarvoor op 'Kamervragen Segers' en klik op Abonneren!

Wereldwijd leven 736 miljoen volwassenen en kinderen onder de grens van extreme armoede. Deze gezinnen moeten leven van minder dan € 1,60 per dag. Overleven is een dagelijks gevecht. Kinderen krijgen onder deze bizarre omstandigheden niet de mogelijkheid om tot bloei te komen. Hoe ziet je leven er dan uit?

Je leeft omringd door **geweld en gevaar**.

Je volgt geen (goede) opleiding.

Je hebt vaak **honger** of krijgt slechte voeding.

Je mist basisbehoeften: water, elektriciteit en sanitair.

Je wordt snel **ziek** en hebt matig toegang tot medische zorg.

Je bent eerder slachtoffer van **misbruik en uitbuiting**.

Je bent niet in staat om je situatie te veranderen.

Je denkt dat je **waardeloos en onbelangrijk** bent.

Samen is het haalbaar

Om dit te doorbreken moet je beetje bij beetje ingewikkelde armoedeproblematiek ontrafelen. De rol van ouders is hierin essentieel. Daarnaast is begeleiding nodig van mensen, die goed weten wat ouders en kinderen doormaken en nodig hebben. In een Compassion-project, gekoppeld aan een lokale kerk en met enkel lokale medewerkers, wordt een kind begeleid in de ontwikkeling van baby tot volwassene. Dat kost een lange adem, veel tijd, geduld en ook geld. Scholing, gezondheidszorg, voeding, coaching; het is allemaal nodig om een kind écht te helpen in zijn of haar eigen kracht te staan.

En daar kunnen ze jouw steun goed bij gebruiken.

'Dat Deborah gesponsord wordt, lost niet alle problemen van ons gezin op, maar het helpt om de balans te houden.'

Stephen Lwanga (Uganda, Kampala)

Sponsor een kind via
compassion.nl/cumagazine

Meer weten over het
werk van Compassion?
Bekijk hier de film

GROETEN UIT

Een warme kerstgroet!

Groeten uit... Ede

De kunst van het kiezen

Is Ede nou een dorp of een stad. Aan tafel bij de ChristenUnie weten ze het wel: "We hebben van allebei wat." Waar Ede misschien bekend staat als een uit de kluiten gewassen christelijk dorp, is de realiteit heel anders. Cora Otter - fractievoorzitter en lijsttrekker - omschrijft het zo: "We zijn een multiculturele stad omringt door dorpen. Daarom hebben we met heel diverse vraagstukken te maken." En dus lukt het in Ede niet altijd om alle stemmers tevreden te houden en moet de partij regelmatig keuzes maken. Maar wel altijd vanuit inhoud.

Tekst en foto's: Joke Troost

Arie Barendrecht - fractievoolger, kandidaat nr. 5 én campagneleider - zegt hierover: "Je kunt dus niet alles tegelijk voor iedereen. Dat vraagt om het maken van keuzes. Ook richting de verkiezingen. We hebben een prachtig partijprogramma van negenendertig kantjes, maar je weet nu al dat in je in een eventueel coalitieakkoord niet al je punten erin gaat krijgen. En dat geldt voor elke partij. Dat is de kunst van het kiezen."

Altijd inhoudelijk

De kans is groot dat de ChristenUnie aan de onderhandelingstafel zal zitten na de gemeenteraadsverkiezingen. De partij zit namelijk in de coalitie en is met zes zetels de op één na grootste. Maar op de borst kloppen, dat zit niet in het DNA van de partij. Annemiek Stam, fractievoolger en kandidaat nr. 4: "De basis van wat we doen is wat ten goede komt aan het samenleven. Dat gaat dus niet per se over het verzamelen van zoveel mogelijk stemmen." Cora Otter is het daarmee eens: "We zetten geen topics op de agenda omdat het voor meer stemmen zorgt. We durven ons ook juist uit te spreken als we al weten dat het geen extra stemmen oplevert. We komen ook op voor vluchtelingen, daklozen of vrachtwagenchauffeurs die bij ons in Ede pauzeren. Vaak mensen die niet in Ede

wonen of hier niet kunnen stemmen. En toch maken we ons ook hard voor hen. De keuze is altijd inhoudelijk."

Initiatieven steunen

Niek van den Brink ziet ook wel een calvinistische inslag. "Als we een resultaat halen, dan zijn we wel trots maar nog meer dankbaar. Dat hoort bij ons als team maar ook bij de ChristenUnie als partij." Otter herkent dat. "Ik zat laatst eens naar onze zegeningenlijst te kijken en dan merk ik wel dat we ons niet altijd even bewust zijn van hoeveel dingen we hebben bereikt. Je kunt dan zeggen: 'daar moet je de markt mee op', maar ik merk dat we ook juist positieve feedback krijgen als we niet heel hard schreeuwen over wat er allemaal bereikt is, maar juist praten over de lange termijn visie voor de toekomst." Stam: "En eigenlijk is het ook heel vaak niet ons initiatief wat er toe doet, maar onze steun voor initiatieven die er al zijn in de Edese samenleving."

Breed inzetten

De zegeningenlijst laat winst zien op enorm uiteenlopende onderwerpen. Van waardig ouder worden tot duurzaamheid, armoede, >>

"De basis van wat we doen is wat ten goede komt aan het samenleven.

Dat gaat dus niet per se over het verzamelen van zoveel mogelijk stemmen."

“Tegelijk ervaren we verbinding met Den Haag. We voelen geen afstand, want als we iets inbrengen dan wordt het ook serieus genomen.”

vluchtelingen, LHBTI+, toeslagenaffaire en meer. Zo breed inzetten kan volgens Niek van den Brink omdat er zo'n grote CU-fractie in Ede zit. “We kunnen dus meer onderwerpen verdelen en beter specialiseren dan wanneer we een kleine fractie zouden hebben. Maar we werken wel altijd in duo's zodat we samen kunnen werken en sparren.”

Zo beet Annemiek Stam zich vast in integratie. “Ik vind verschillende culturen en een diverse samenleving geweldig. Ik geniet van andere culturen en daar hebben we er veel van in Ede. De gemeente doet het binnen de lijntjes heel netjes. Maar mensen echt op hun unieke kwaliteiten inzetten, dat laat nog wel eens te wensen over. Ik ontmoet fantastische mensen met heel veel potentie en vaak een hoge opleiding die hier niet op hun niveau kunnen bijdragen. Bij hen gaat het kaarsje langzaam uit. Dat maakt me strijdvaardig en dus hebben we een motie ingediend voor die tussengroep zodat er geld beschikbaar komt.”

Heel divers

Cora Otter zie zo een mooie combinatie van teamleden. “De selectiecommissie weet altijd een team te formeren dat heel divers is qua stijl en kwaliteiten. Mensen die werken in de zorg, het ondernemersleven, of de duurzame energiesector. We kunnen al die onderwerpen behappen omdat de selectiecommissie het zo goed bij elkaar heeft gezocht.” “Daar kunnen we ook combinaties mee maken”, zegt Van den Brink. “Heel praktisch: als een ondernemer een nieuw pand gaat bouwen, dan kijken we samen waar dat kan en in wat voor gebied hij uitkomt. Als hij naar een groen gebied gaat waar vogels leven, dan geven we zo'n on-

“Overwinningen vieren we samen en teleurstellingen vangen we samen op.”

dernemer een lijst met ideeën om natuurinclusief te bouwen. Met nestkasten, speciale dakpannen, geveltuinen en groene daken bijvoorbeeld. Zo offeren we een stukje op maar geven we de natuur ook wat terug.”

Gesprek niet uit de weg

Maar hoe mooi de combinatie ook is, het lukt geen enkele partij om alle stemmers tevreden te stellen. “Dus ook daarin moet je keuzes maken waar niet iedereen altijd blij mee is. Maar dat kunnen we wel altijd goed onderbouwen en uitleggen en we gaan het gesprek ook niet uit de weg”, zegt Cora Otter. Stam weet wel een voorbeeld: “Ede zou een regenbooggemeente worden. Dat betekent dat de stad werk gaat maken van de sociale acceptatie, veiligheid en emancipatie van lhbt's. Niet iedereen was akkoord met die keuze. Daar hebben we veel tijd en energie ingestopt om de dialoog aan te gaan. Ondanks het verschil van mening, was het gesprek heel goed.” Ook richting de landelijke ChristenUnie partij zoekt Ede de verbinding. Otter: “Soms

mopperen we met elkaar over wat er in Den Haag gebeurt. Wij denken soms: hoe is het mogelijk dat ze dit besloten hebben? Tegelijk zitten we zelf in een coalitie, dus we snappen heel goed dat een coalitie een ingewikkeld iets is.” Stam: “Tegelijk ervaren we verbinding met Den Haag. We voelen geen afstand, want als we iets inbrengen dan wordt het ook serieus genomen.”

Investeren in het team

Bovendien zijn veel onderwerpen die landelijk spelen ook lokaal aanwezig. Denk daarbij aan de woningnood, de statushouders, alcohol en drugspreventie en het stimuleren van een gezonde leefstijl. En dat doet de ChristenUnie Ede samen. Cora Otter: “We investeren echt in elkaar als team. Overwinningen vieren we samen en teleurstellingen vangen we samen op. We beginnen de fractievergadering met: hoe zit je erbij? Soms ben je in twee minuten klaar, soms ben je veel langer bezig. Dat kan iets heel moois zijn, maar ook iets heel verdrietigs. Zo ben je echt een team.”

Positiviteit met opgestroopte mouwen

De fractie kiest er daarbij bewust voor om altijd vanuit hoop en perspectief te spreken en zich niet te laten dwingen in een defensief. “Je moet voorkomen dat je in een positie komt waarin je alleen maar aan het reageren bent op wat er gebeurt. Terwijl vorm willen geven aan echte hoop. Positiviteit met opgestroopte mouwen.” ■

Cora Otter

FRACTIEVOORZITTER,
LIJSTTREKKER EN RAADSLID

- Voorheen verpleegkundige in de psychiatrie
- Getrouwd, 4 zoons en twee schoondochters

Portefeuilles: Sociaal domein, jeugdzorg, WMO, armoede, waardig ouder worden, openbare orde, veiligheid en financiën.

Waarvoor kunnen we je wakker maken?

Een lekkere bitterbal of een goede detective.

Arie Barendrecht

FRACTIEVOLGER, KANDIDAAT NR. 5
EN CAMPAGNELEIDER

- Verpleegkundige op de IC
- Getrouwd, 1 dochter

Portefeuilles: Financien, studenten en jongeren en WMO

Waarvoor kunnen we je wakker maken?

Om op de Veluwe wild te spotten

Niek van den Brink

RAADSLID EN KANDIDAAT NR. 3

- Uitgever van bordspellen
- Getrouwd, 2 kinderen

Portefeuilles: Natuur en landschap, beheer openbare ruimte, wonen, duurzaamheid, verkeer en vervoer.

Waarvoor kunnen we je wakker maken?

Voor een hele goede ontspanningsmassage

Annemiek Stam

FRACTIEVOLGER EN KANDIDAAT NR. 4

- Docent sociologie
- Getrouwd - Moeder van 5 kinderen

Portefeuilles: Armoede en schulden, cultuur, sport, integratie, Ede-centrum, wijken en buurten, bestuur en organisatie.

Waarvoor kunnen we je wakker maken?

Chocolade met hele hazelnoten of een nachtknuffel van de kinderen

Nieuws uit het land

EERLIJKE KANS OP DE WONINGMARKT

De ChristenUnie-SGP fractie in **Woerden** wil van het college duidelijkheid over het opkopen van woningen in nieuwbouwprojecten door beleggers. "Het is voor starters al erg moeilijk om een koopwoning te bemachtigen", stelt raadslid Daphne van der Wind. "Als binnen een nieuwbouwproject meerdere woningen worden opgekocht door een belegger voor verhuur, dan is dat extra zwaar voor deze groep woningzoekenden." ■

▶ Lees meer op christenunie.nl/woerden

BARMHARTIGE SAMARITAAN

De ChristenUnie-fractie in de stad **Groningen** organiseert voor de zesde keer de 'Barmhartige Samaritaan', een prijs die ze elk jaar uitreiken om vrijwilligers in het zonnetje te zetten. Afgelopen jaren ging de prijs onder andere naar Natascha Snoek van kledingbank De Zeecontainer en Het Overweeghuis, een opvang voor vrouwen die overwegen uit de prostitutie te stappen. ■

▶ Lees meer op christenunie.nl/groningen

REGENTON EN GROENE DAKEN

Er komt extra subsidie van het **Waterschap Hollandse Delta** voor de aanschaf van regentonnen en groene daken voor 2021 en 2022. Dat is het resultaat van de motie van Jantien Fröling, namens de ChristenUnie lid van het waterschap. Door het gebruik van regentonnen en groene daken wordt wateroverlast voorkomen en hittestress tegengegaan. ■

▶ Lees meer op christenunie.nl/hollandse-delta

WACHTLIJSTEN WMO

In **Ridderkerk** is een motie van de ChristenUnie aangenomen om de oplopende wachtlijsten voor het krijgen van zorg in het kader van de WMO in één keer op te schonen. Alle aanvragen tot 4 november worden met een beschikking toegekend, zonder er inhoudelijk naar te kijken. Wel wordt binnen een jaar opnieuw gekeken naar de meldingen. Waar nodig wordt de beschikking dan aangepast. ■

▶ Lees meer op christenunie.nl/ridderkerk

BETERE ISOLATIE

De ChristenUnie **Zwolle** heeft met succes een motie ingediend om het 'isolatiegeld' van het Rijk op een sociale manier in te zetten. De energieprijzen rijzen de pan uit en vooral mensen met een krappe beurs kunnen daarvoor financieel in de knel komen. ChristenUnie-woordvoerder Ruben van de Belt: "Met het extra geld voor isolerende maatregelen willen we de energiekosten drukken voor die groep Zwollenaren." ■

▶ Lees meer op christenunie.nl/zwolle

MEDAIR

elk mens telt

Ik geloof in een betere toekomst.

Geef vandaag verander morgen.

NL52 INGB 000 000 2091 | medair.org

**groot
nieuws
RADIO**

VRIENDEN EN LUISTERAARS
VAN GROOT NIEUWS RADIO:

BEDANKT!

DANKZIJ JULLIE
MAKEN WE ELKE
DAG SAMEN RADIO.

Ook vriend worden van het christelijke radiostation?
Meld je aan en ontvang een mooi welkomstcadeau!
Scan de QR code of ga naar www.grootnieuwsradio.nl/vriend

LUISTER NAAR **GROOTNIEUWSRADIO.NL** • APP • DAB+

Campagne update

SAMEN RECHT DOEN

Christen Unie

SAMEN RECHT DOEN

'Vrede zoeken, recht doen' is de titel van de beginselverklaring van onze partij. In de laatste indrukwekkende alinea's daarvan staat dan de zinsnede: "Wie vrede zoekt dient zelf ook recht te doen". Ik denk dat andersom ook geldt: als je zelf vrede vindt dan ga je als vanzelf je medemens recht doen. Dat is namelijk hoe het Koninkrijk van onze God werkt in de harten van mensen.

Die vrede lijkt momenteel weleens te verdwijnen. We hebben geen oorlog in ons land, gelukkig. Maar de saamhorigheid, het geduld en de innerlijke rust, die het bewijs van innerlijke vrede zijn, staan onder druk. Zelfs ook onder christenen. Ik maak me daar wel een beetje zorgen om. Een beetje maar, zeg ik bewust, omdat ik ook vast geloof dat onze Heer niet veranderd is. Het zijn de woorden die Jezus spreekt als Hij zijn volgelingen weer ziet na zijn opstanding: "vrede voor jullie".

Ik wens jullie en ons allemaal vrede toe voor de komende tijd. En dat we met elkaar die vrede kunnen uitdelen. Zodat we samen recht doen. Met die slogan gaan we namelijk de campagne in.

Samen - omdat het onderstreept dat niemand het alleen hoeft te doen. Maar ook omdat de overheid pas goed functioneert als zij zich naast de samenleving plaatst en niet perse erboven.

Recht - omdat ieder mens voor God telt en van evenveel waarde is. En omdat we willen strijden tegen onrecht.

Doen - omdat onze woorden pas inhoud krijgen als we ook in beweging komen. En omdat het nu nodig is om de daad bij het woord te voegen.

Het zou prachtig zijn als we als partij gezamenlijk ('samen') deze boodschap in het nieuwe jaar zichtbaar gaan maken en ook in praktijk brengen. ■

Met een hartelijke groet,

Nico Drost
campagneleider

Hoe kan ik meedoen/helpen met de campagne?

- Bidden (zie christenunie.nl/gebed)
- Laat een positief geluid horen op social media over de ChristenUnie
- Meld u aan als vrijwilliger op christenunie.nl/doemee
- Neem contact op met uw lokale afdeling om te kijken hoe u kunt helpen

Hier kunt u op ons stemmen!

Kerst in Moerwijk

Bettelies Westerbeek is pastor voor het missionaire project *Geloven in Moerwijk* in Den Haag. Daar schoffelt Pieter Grinwis, Tweede Kamerlid voor de ChristenUnie, weleens mee in de buurttuin; al pratend met buurtgenoten komen voor hem als cijferman de schrikbarende statistieken van Moerwijk tot leven. "Kerst draait om de blijde boodschap die als eerste werd verteld aan herders – zeg maar: de Moerwijkers van toen."

Tekst: Wilfred Hermans, Foto's: Anne Paul Roukema

In het bijgebouwtje van de Marcuskerk schenkt Bettelies de door haarzelf gezette koffie. Pieter moet even uitblazen en schakelen – de formatiegesprekken eisen hun tol (dit artikel is begin november geschreven, red) – maar eenmaal op stoom merk je niet aan hem dat hij pittige dagen draait. Hij en Bettelies kennen elkaar sinds 2014, toen Pieter als Haags raadslid voor de ChristenUnie-SGP geregeld door Moerwijk fietste. De wijkvernieuwing stopte daar rond 2011 als gevolg van de naweeën van de kredietcrisis en het 'omvallen' van woningcorporatie Vestia, herinnert Pieter zich. In de naastgelegen, vergelijkbare wijk Morgenstond zag hij hoe bij een alleenstaande moeder de schimmel op de muren stond van een tochtige en vochtige woning. Een dergelijke situatie is geen uitzondering, zegt hij. "De kinderen hadden astmatische klachten, hoogstwaarschijnlijk veroorzaakt door het slechte binnenklimaat. En die schimmel is giftig. Dat was voor mij het startpunt om me met deze wijken bezig te houden. Vlak daarna ontmoette ik Bettelies."

"De ChristenUnie is voor ons altijd een veilige haven geweest om onze problemen te melden."

Hoe ziet jullie contact eruit?

Pieter: "Heel goed, maar soms spreken we elkaar maanden niet, totdat iemand opeens appt, of belt." Bettelies: "We weten elkaar te vinden als dat nodig is, als er brandjes geblust moeten. De lijntjes met de ChristenUnie zijn kort, wij proberen hen dan van goede informatie te voorzien. Als gemeenteraadslid zat jij dicht op de thema's die hier speelden; nu trouwens ook, dat is het voordeel van de thema's die jij in je portefeuille hebt. Als er hier iets gebeurde, gebruikten raadsleden dat nog weleens voor electoraal gewin. De ChristenUnie is voor ons altijd een veilige haven geweest om onze problemen te melden, we wisten dat er dan in ieder geval integer mee om werd gegaan."

SCHERPTE VAN HET EVANGELIE

Bettelies is opgeleid tot gemeentepredikant en werkte eerder in een rijke yuppenkerk. "Daar miste ik op de een of andere manier de scherpheid van het evangelie. In de PKN kwam net de pioniersbeweging op: waar raakt de kerk de samenleving nog en >>

hoe kunnen we dat vormgeven? Toen kwam er hier in 2014 in de Marcuskerk een plek vrij, met als doel om als kerk meer op de wijk betrokken te raken.”

Hoe bevalt Den Haag je inmiddels?

“Ik heb er een haatliefdeverhouding mee, want Den Haag is sterk gesegregeerd. Enerzijds heb je het zand – de rijke kant van de stad – en daaronder loopt het veen, de arme kant. Dat is in de kern onrechtvaardig, terwijl Den Haag zich de stad van vrede en recht noemt. Hier in Moerwijk zie ik veel onvrede en onrechtvaardigheid, en daar proberen we als gemeenschap iets tegen te doen.”

Kun je hier een voorbeeld van geven?

“Veel bewoners worstelen met een verslaving. Het is eigenlijk niet te doen om daar in een toch al stressvol leven tegen te strijden. Dan helpt het om onderdeel te zijn van een gemeenschap met mensen die je accepteren zoals je bent, meegaan naar afspraken of je aanspreken als het niet goed gaat. Op dit moment zijn er meerdere mensen uit ons project die al anderhalf jaar niet drinken, waardoor hun kinderen niet uit huis geplaatst zijn. Of neem die jongen die tien jaar op een verblijfsvergunning wachtte omdat de IND zijn bekeringsverhaal niet geloofde.

Hij vond onderdak bij iemand uit onze gemeenschap en we deden gesprekoefeningen met hem. Uiteindelijk heeft hij zijn verblijfsvergunning gekregen, maar zonder ons had hij die strijd vermoedelijk allang opgegeven. Als kerk willen wij heel concreet

het licht van het evangelie laten schijnen op donkere plekken, en dan praat je dus over armoede, te lage uitkeringen en slechte huizen. Die bevrijding waar we als kerk graag over spreken, heeft dus een politieke component.”

NIET FIXEN MET EEN VINGERKNIP

Pieter knikt enthousiast: “Het is zo belangrijk dat hier gemeenschappen zijn zoals deze kerk! De politiek kan niet altijd direct met passende oplossingen komen. De ChristenUnie gaat graag naast mensen in de misère staan, maar de overheid kan niet alles met een vingerknip fixen. Zo maakbaar is het leven niet.” Maar, zo ziet hij, de manier waarop Bettelies het in Moerwijk aanpakt, werkt wel degelijk.

“Dat wordt voor mij zichtbaar in jullie buurttuin; eerst nog een desolate plek waar drugs werd gedeald, nu omgetoverd tot een levendige ontmoetingsplek. Het is in alle eenvoud een plek van hoop geworden. Ik heb hier zelf ook weleens mee geschouwd, zij aan zij met de bewoners, om te horen wat er speelt. Daardoor komen voor mij dorre cijfers tot leven. Als cijferman weet ik dat de zorgkosten nergens in Nederland hoger zijn dan hier. De opkomst bij de verkiezingen is hier bijna het laagst van de hele stad en de levensverwachting in de armere wijken is zeven jaar lager dan in de rijkere wijken! Nogal een sombere constatering, maar als ik jou spreek, krijgen die cijfers weer een gezicht. Dat heeft mij destijds in de raad zeker geholpen, maar inspireert me ook iedere dag om ons verhaal te vertellen.”

Pieter, jij schouwt dus mee in de tuin hier?

Na een slok koffie: “Ja, al moet je je daar niet te veel van voorstellen.”

Bettelies: “We zien je best wel vaak, bagatelliseer het nou niet.”

‘HIER DOE IK HET VOOR’

Het gesprek komt al gauw op de verhoging van de gasprij, iets waar beide gesprekspartners in hun werkzaamheden mee te maken hebben. Bettelies: “De financiële nood zal hier pas begin volgend jaar voelbaar zijn, maar de angst zit er al een tijdje flink in. Het verbruik is sowieso al hoger omdat de huizen vaak slecht zijn geïsoleerd. De energiebox die mensen hier krijgen, is een leuke geste, maar mensen voelen zich afgescheept met een tochtstrip en een LED-lamp.”

Pieter herkent die angst ook in de naburige wijk het Laakkwartier, waar hij toen hij in Den Haag kwam wonen als eerste neerstreek. Een wijk met veel particuliere verhuur en huisjesmelkers. “Die huurders gaan het in de energiecrisis ook moeilijk krijgen. Zij kunnen zich niet tot een woningcorporatie wenden als er iets mis gaat, zoals veel mensen in Moerwijk. Daar zijn de woningen voor het grootste deel van de woningcorporatie, maar ook zij hebben het af laten weten. En dan heb ik het over goed onderhoud en goede isolatie. Ik fietste hier als raadslid vaak langs en kwam bij bewoners binnen. Dan zie je pas wat er allemaal mis is. Bewoners van deze wijken zijn niet alleen geholpen met ‘softe’ hulp – een welzijnswerker die een luisterend oor biedt –, ze hebben ook gewoon goede huizen en scholen nodig. Je langdurig verbinden aan een wijk werkt beter dan nu en dan wat projectsubsidies uitdelen. Wonen is een basisvoorziening zijn, een recht. Dat is hier versloft en dat moeten we echt oplossen, te beginnen met het afschaffen van de verhuurderheffing.”

Om zowel mensen met een lager inkomen als het klimaat van dienst te zijn, schreef Pieter het Nationaal Isolatieplan, samen met GroenLinks, het CDA en een aantal maatschappelijke partners. “Het doel is om slecht geïsoleerde huizen sneller, slimmer en socialer te isoleren. Wat mij betreft beginnen we hier, in Moerwijk.”

VERANTWOORDELIJK VOOR PUINHOOP

Bettelies merkt in de praktijk dat er een groot gat zit tussen het beleid enerzijds en de resultaten daarvan anderzijds. “We hadden hier laatst directieuren van diverse afdelingen van de gemeente op bezoek, en dan verbaast het me opnieuw dat deze mensen werkelijk geen idee hebben van wat er hier speelt. Terwijl de ellende waar ze hier met de mond vol tanden van horen deels het gevolg is van de beleidsmatige keuzes die zij zelf maken. De spannende vraag is nu: wie voelt zich verantwoordelijk voor de puinhoop die hier is ontstaan? Ze wijzen naar elkaar.”

Pieter knikt. Meer dan zeventig procent van Moerwijk is in bezit van de woningcorporatie, en die moet verhuurderheffing afdragen, legt hij uit. “Veel van de huuropbrengsten gaan rechtstreeks naar het Rijk en corporaties kunnen dat geld dus niet investeren in de isolatie van woningen. Dat is onbestaanbaar, zeker nu ook nog eens de gasprij is ontploft. Maar er is nog veel meer dat anders en beter moet. Neem het belastingstelsel dat wat ons betreft op de schop moet, of de vreselijke toeslagenaire... Gesprekken met jou, Bettelies, en ontmoetingen met wijkbewoners houden mij scherp en helpen me om met voorstellen te komen die we nu, tijdens de onderhandelingen, hopelijk een stap verder kunnen brengen.” >>

Meer lezen over het **Nationaal Isolatieplan?**
Kijk op www.christenunie.nl/isolatieplan

“De ChristenUnie gaat graag *naast mensen in de misère staan*, maar de overheid kan niet alles met een vingerknip fixen.”

"EIGENLIJK ZIJN JULLIE EEN GIDEONSBENDE, TERWIJL VEEL HULPINSTANTIES ZIJN GEÏNSTITUTIONALISEERD"

Bettelies: "Dat zou geweldig zijn, want zo iets haalt stress weg. Als het toeslagensysteem op de schop zou gaan of huizen leefbaarder worden, zitten mensen veel beter in hun vel. Dat doet wonderen."

GIDEONSBENDE

De coronacrisis hakt er bij *Geloven in Moerwijk* stevig in, vertelt ze. "We werken hier met ongeveer 25 actieve vrijwilligers samen en velen van hen hebben geen gezin en kunnen geen betaald werk aan. Dat was zeker tijdens de diverse lockdowns voor ons een groot voordeel; zij hoefden niet thuis te werken en wilden best wat voor ons doen. We konden dus snel in actie komen, maar tegelijk zijn we daar qua coördinatie een beetje op leeggelopen. We zijn nog aan het bijkomen, en nu staat de volgende crisis alweer voor de deur."

Pieter: "Eigenlijk zijn jullie een Gideonsbende, terwijl veel hulpinstanties zijn geïstitutionaliseerd, zelfs de Voedselbank! Die ging op het dieptepunt van de coronacrisis dicht om hun personeel te beschermen. Op die momenten stonden jullie juist op."

Bettelies, wat zou jij Pieter nog mee willen geven?

Nadat ze voor de twee keer koffie heeft ingeschonken, gaat ze er nog even goed voor zitten. "De vaccinatiegraad is hier extreem laag: dertig procent. Daarom zetten we een lokale campagne op,

samen met de GGD, om het krijgen van een vaccinatie hier in de wijk gemakkelijker te maken. Nu de derde prik voor kwetsbaren eraan komt, gaat alle inzet van de GGD daarnaartoe, waardoor er geen artsen meer zijn om hier in de wijk te prikken."

Het echte coronaprobleem schuilt in de meest kwetsbare wijken, stelt Pieter. "Daar wonen mensen dicht op elkaar, komt overheidsinformatie niet altijd aan en wantrouwt men de overheid in veel gevallen. Dat is niet vreemd, want zoals we net al concludeerden: mensen zijn jarenlang door de overheid in de steek gelaten en wonen mede door die zelfde overheid nog steeds in tochtige huizen."

Bettelies knikt. "Bewoners moeten de overheid die voor hen jarenlang onbetrouwbaar is gebleken opeens vertrouwen voor zo iets

persoonlijks als een vaccinatie. Dat werkt inderdaad niet."

Pieter: "De uitdaging voor de overheid is: als je jarenlang wantrouwen hebt gezaaid, hoe kun je dan nu vertrouwen oogsten?"

Bettelies: "Het zou al helpen als de overheid eerlijk en transparant is, of achteraf toegeeft dat er dingen mis zijn gegaan. Dat gebeurt niet, waardoor de deur wijd open komt te staan voor complottheorieën. Eigenlijk zijn we aan het dweilen met de kraan open. Die kraan moet dicht, maar wat er vaak gebeurt, is dat het dweilen wordt gefaciliteerd."

"We zorgen altijd dat niemand ongewild alleen is"

KERST

Tot slot: het is bijna Kerst; hoe gaan jullie het dit jaar vieren?

Bettelies: "We hebben hier een aantal jaar een kersttheater georganiseerd. Dan zochten we de slechtste gebieden uit onze wijk op – om op de donksteren plekken het licht van het evangelie te brengen – en daar speelden we dan een aantal kerstscènes met mensen uit de buurt. Hier op het plein was er dan eten, drinken en muziek. We weten nog niet of dit in verband met corona door kan gaan. Zo niet, dan verzinnen we iets kleinschaligers. Rond Kerst krijgen we vaak veel eten en speelgoed, dus we zijn sowieso druk met de verspreiding daarvan. En we zorgen altijd dat niemand ongewild alleen is."

Pieter: "Vanwege de formatiedrukke zal Kerst voor mij eerlijk gezegd vooral een feest zijn van op adem komen, hoop ik. Zelfs tijdens het ontbijt, hét gezamenlijke gezinsmoment van de dag, gaat nu al te vaak de telefoon om de coalitieonderhandelingen van die dag voor te bespreken. Het begin van een lange onderhandelings- en debatdag die meestal pas na middernacht stopt. Echt fantastisch om te doen, maar natuurlijk ook wel een tikkie vermoeiend. Ik hoop voor jou, Bettelies, inderdaad niet dat corona roet in het eten gooit, want Kerst is bij uitstek een feest voor Moerwijk; het draait om de blijde boodschap die als eerste werd verteld aan herders – zeg maar: de Moerwijkers van toen. Jezus kwam als eerste bij de mensen waar anderen met een boogje omheen liepen." ■

Wat ik leer van Kerst: God in de politiek

“De grote ontdekking van het christendom is dat hummeltje in die trog te associëren met God. Dat is nogal een zet.”

Door Reinier Sonneveld

Ik dacht altijd dat baby's machteloos waren. Tot wij zelf een baby kregen. Natuurlijk, hij lag daar maar, kon zich niet eens om-draaien, pieste en poepte zichzelf aan de lopende band onder. Maar bij het minste of geringste kijke waren we klaarwakker, katapulteerden we uit bed en renden we voor hem. Al onze gedachten draaiden die eerste weken om hem. Nooit had iets of iemand zoveel macht over ons gehad. Als er een ufo voor ons raam had gehangen met een paar marsmannetjes die de mensheid bestudeerden, dan zouden die concluderen: dit gebouwtje telt twee slaven en één absoluut dictator – zonder dat hij zich hoeft te bewegen, stoppen ze zelfs het eten voor hem in de mond...

Wie regelmatig in de kerk komt met Kerst, is gewend daar stil te staan bij kwetsbaarheid. Jezus, daar zo alleen, in die trog, tussen de dieren... Maar sowieso, die trog, dat was niet heel bijzonder, miljoenen baby's in boerensamenlevingen zijn zo gewiegd. Wel zo praktisch, die bakken heb je niet het hele jaar nodig en zo hoef je niet een apart bedje te timmeren; je kon ze destijds nog niet met drie klikken bij de Wehkamp bestellen. Maar vooral, ja inderdaad, een baby is heel kwetsbaar, maar krijgt tegelijk wel hele families aan het rennen. Het huilen van een baby is een van de machtigste wapens die er is. De stoerste mannen gaan door hun knieën.

OP M'N KNIETJES

De grote ontdekking van het christendom is dat hummeltje in die trog te associëren met God. Dat is nogal een zet. Jezus lag op de plek van de schillen, het kaf, de korsten. Het gft-afval. En toen hadden de eerste christenen de brutaliteit om te gaan bewerken: nergens was God zo nabij als juist daar, op die plek waar normaal het gft-afval ligt. Frederick Buechner, de beroemde theoloog, preekte daarover eens:

“Een kind wordt 's nachts geboren – de zachte ademhaling tussen de dampende mest van de dieren. En niets is meer hetzelfde. Wie in God geloven kunnen nooit meer zeker over Hem zijn. Sinds ze Hem eenmaal in een voerbak hebben gezien, weten ze nooit meer hoe ver Hij ditmaal zal gaan. Er is geen tijd en plaats meer die zo laag en aards zijn dat de heilige Aanwezigheid daar niet kan zijn. En dus zijn wij nooit meer 'veilig'. Er is geen plek waar we ons kunnen verbergen voor God. Waar we Hem het minst verwachten, komt Hij juist het volst.”

Dat betekent Kerst: verwacht vanaf nu God maar overal. Als Hij zich juist in optima forma toont in een trog, als Hij zich het prettigst in zijn vel voelt in een baby, dan voelt God zich blijkbaar overal thuis. Wat een ramp! Dan kun je vanaf dan niets meer onheilig verklaren. Niets is immuun voor God.

En ergens wisten we dit al. Elke ouder op de wereld die voor de triljoenste keer 's nachts eruit wordt gekrijst, weet het. Dit kindje is de baas. Ik ren voor niemand zo hard als voor dit poepende, plassende, brullende hummel. Ik doe er veel, veel meer voor dan voor welke religie dan ook. Ik dien dit kindje. Ik ga op mijn knieën voor dit kindje. Ik smee dit kindje om genade. Als ik iets als een god behandel in mijn leven, is het dit kindje. En dit was dus de revolutie: alle hun burens wisten al wel dat een kindje als een god kan zijn, maar Maria en Jozef zagen voor het eerst hun kindje als werkelijk God. Wat eerder wel zo kon lijken en wat we aanvoelden, was nu realiteit. En dat is de bijdrage van het christendom. God lijkt niet alleen in de uithoeken – Hij is er echt.

HOOFD VOL SPIEGELNEURONEN

Bij Jezus' kruisiging gebeurde iets dergelijks. We zijn geboren met een immense gevoeligheid voor de pijn van anderen. Baby's krimpen ineens als ze iemand in hun omgeving iets zuurs zien eten. Ons brein zit vol zogeheten 'spiegelneuronen', waardoor we ons onmogelijk kunnen onttrekken aan de emoties van anderen. Zeker, door de geschiedenis heen is er veel geweld geweest; slaven werden misbruikt, krijgsgevangenen gemarteld, zwakkeren mishandeld, enzovoorts. Maar de natuurlijke neiging van de mensensoort is mededogen. We zijn 'bedraad' op beschermen en zorgen. De Barmhartige Samaritaan uit Jezus' beroemde gelijkenis volgde zijn impuls; de priester en de Leviet moesten zichzelf dwingen om door te lopen. Want we kunnen inderdaad onze natuurlijke neigingen onderdrukken en, vaak onder groepsdruk en allerlei misvattingen, onze aangeboren empathie negeren.

Ik bedoel, de Romeinse soldaten hélpen Jezus om het hout te tillen als het te zwaar wordt. Als hij dorst heeft, geven ze hem te drinken. En Pilatus weet al lang wat de conclusie wordt, maar aarzelt toch nog urenlang om Jezus vrij te geven voor executie. En dit zijn dan de afgestompte mensen! Ze hebben bepaald vaker mensen gemarteld, ze weten dat je 'hard' moet zijn en dat deze veroordeling onvermijdelijk is. Maar toch, dwars door al die hardheid heen, is er die empathie. Ondanks hun opvoeding en hun indoctrinaties, hebben mensen door de hele geschiedenis medeleven ervaren. Sterker dan al onze vooroordelen, dwars door ons cynisme, 'dwongen' telkens de ogen van de slachtoffers ons weer tot mededogen.

OGEN VAN DE VIJANDEN

Net als met Kerst, begrepen we Goede Vrijdag altijd ergens al. Sinds we mensen zijn, voelen we aan dat slachtoffers, juist slachtoffers, heilig zijn. Zwakheid en kwetsbaarheid heeft ons altijd geraakt en hoe we misschien ook probeerden, we konden ons er nooit geheel aan ►►

“Ondanks hun opvoeding en hun indoctrinaties, hebben mensen door de hele geschiedenis medeleven ervaren.”

“Hoe uniek je bent is sowieso een kwestie van resolutie. Ik bedoel, vanaf de maan zijn alle mensen hetzelfde, maar in je huiskamer zijn ze allemaal verschillend.”

onttrekken. De revolutie van het christendom is dus niet iets totaal nieuws te introduceren, maar aan te sluiten bij onze diepste natuur. Wat altijd al zo leek, wat we steeds aanvoelden, dat bleek echt zo te zijn. Slachtoffers zijn inderdaad heilig, want kijk maar naar Jezus: die was pas diep gezonken, maar hij was nota bene God.

Voordat Jezus kwam was de officiële ‘leer’ dan wel dat koningen het meest dichtbij de hemel staan. Maar ouders wisten wel beter. Hun baby was altijd al veel belangrijker dan die koning, hoewel ze het misschien niet durfden te zeggen of er niet eens woorden voor hadden. En de boeken vertelden dan wel keurig dat de hemel boven ons was. Maar soldaten wisten wel beter. Zij hadden de hemel gezien in de ogen van hun stervende kameraden, zelfs in de ogen van hun stervende vijanden. Het was ze misschien nooit verteld, ze zouden er nauwelijks over durven praten, maar ze wisten het. En wat Jezus dus kwam doen, is niet zeggen: jullie hebben het al die tijd mis gehad, zie hier iets totaal nieuws. Nee, Jezus straalde uit: jullie hadden al die tijd gelijk. God is inderdaad aanwezig in de laagste en het uiterste. Jullie voelden het al die tijd al aan. Er is geen plek waar God niet is. God dringt overal door.

POLITIEK IS SAAI

Ik schrijf dit in het magazine van een politieke partij. Een christelijke politieke partij. En de reden is dit. Om de zoveel tijd wordt de vraag gesteld waarom de ChristenUnie christelijk zou moeten zijn. Of dat handig is. Strategisch. Wervend. Of dat überhaupt wel kan, ‘christelijke’ politiek. Elke club stelt die vraag naar haar eigen relevantie natuurlijk – we noemen het dan herbronnen en heroriënteren en herijken en herdit en herdat. En dan blijkt natuurlijk geen enkele politieke partij uniek. Hoe uniek je bent is sowieso een kwestie van resolutie. Ik bedoel, vanaf de maan zijn alle mensen hetzelfde, maar in je huiskamer zijn ze allemaal verschillend. Zo zijn ook alle partijen heel bijzonder als je inzoomt, maar van een afstandje is het allemaal een pot nat. Er zijn weinig voorstellen die niet een andere partij had kunnen indienen.

Dat is zelfs de essentie van democratie. Elk voorstel moet door andere partijen kunnen worden gedragen, anders haalt het nooit een meerderheid. In een echte democratie is dus elke wet kleurloos en ontdaan van labeltjes en naambordjes. Sterke amendementen zijn saai amendementen. Winnende ideeën hebben geen unique selling points. Alleen dan zijn ze voor genoeg mensen.

En zo is het ook met de christelijke religie. Zeker, in hoge resolutie is het uniek. Kerst, Goede Vrijdag, en trouwens ook Pasen en Hemelvaart, je vindt het nergens. En zo is elke overtuiging in hoge resolutie uniek – ook een moslim kan prachtige details noemen die je nergens anders vindt. Maar vanaf de maan bekeken hebben we veel verwantschap. En dat is ook precies wat we zouden verwachten van een God die zichzelf de Vader van alle mensen noemt – niet alleen de gelovigen – die alles geschapen heeft – niet alleen kerkgebouwen – en die de hele wereld liefheeft – niet alleen de christenen.

EEN OPEN HOUDING

Bij Kerst, en evenmin bij Goede Vrijdag, heb ik dus vooral iets ouds geleerd, ik denk iets heel ouds. En als christen is het mijn taak niet om iemand te vertellen dat ze verkeerd zitten en dat ik ze nu eens de waarheid kom vertellen, de unieke waarheid. Nee, mensen wéten het ergens al en misschien wel beter dan ik. Natuurlijk, ik ben trots op mijn geloof, ik leer er veel van en ontdek telkens nieuwe kanten. Maar ik hoef God nergens te brengen of te introduceren. De essentie van Kerst en Goede Vrijdag is juist dat God er al lang is. Ik hoef het alleen nog maar te herkennen.

Ik snap dat er iets arrogants kan schuilen in een zinnetje als: eigenlijk weet je het al. Maar ik bedoel niet: eigenlijk ben jij een christen en geloof jij gewoon in mijn eigen unieke God en had ik al die tijd gelijk. Ik bedoel dat je, juist als christen, ervan uit kunt gaan dat iedereen schoonheid, waarheid en goedheid kent. En misschien wel meer dan jijzelf. Als God zich vertoonde in een trog, dan is Hij vast niet vies om eens op te duiken in een bankje in de Tweede Kamer. Elk bankje. Ook bij die partij die je liever vergelijkt met een geitenstal of een beestenboel. Als God in een gekruisigde man het meest nabij was, dan is Hij vast ook niet weg te slaan bij het Vragenuurtje en kun je hem opeens herkennen in die ene politicus die jij het liefst een oplawaai zou verkopen.

Wat Kerst en Goede Vrijdag mij dus uiteindelijk leren, is een open houding. Als ik die verhalen tot me door laat dringen, kan ik vol vertrouwen elk mens benaderen en overal iets van God herkennen. Als christen verwacht ik altijd iets te vinden om bij aan te sluiten, om te herkennen, om in mee te voelen. En iedereen kan dat verwachten, ik bedoel niet dat die ontvankelijke en opmerkzame blik nu opeens de unique selling point van het christendom is. Maar voor mij als christen helpen de verhalen van Kerst en Goede Vrijdag daarbij.

GOD IS ER AL

En wat ik daarom de ChristenUnie het meest toewens is saaiheid. Gezonde politiek, en dus ook de christelijke, is kleurloos. Voor de hand liggend. Dertien in een dozijn. Voor een kunstenaar is dat een grote belediging: dat kan mijn kleine zusje ook. Maar voor een politicus is dat het mooiste compliment: dat had ik ook kunnen verzinnen. Want zeker, dat is nu juist het punt, dat zijn de beste voorstellen en amendementen, die iedereen had kunnen verzinnen!

Gezonde politiek graaft zich niet in en gaat niet in een hoekje zitten mokken, vol van het eigen gelijk. Gezonde politiek weet dat de ander gelijk heeft. Zeker ook een christelijke politicus kan ervan uitgaan dat de ander allang heeft ontdekt waar hij of zij nu zo trots mee komt. Natuurlijk, je zegt het vast niet al te hard, want het kan zo arrogant klinken, en het kan jaren duren tot je elkaar echt vertrouwt en nauwkeurig genoeg geluisterd hebt. Maar ja, je hebt net 's zondags weer dat verhaal gehoord van Kerst. Of Goede Vrijdag. Of de Samaritaanse vrouw. Of de Romeinse centurion. Of de Kanaänitische vrouw. Of Zacheüs. Of Nikodemus. En je weet het weer. Inderdaad, natuurlijk, ik vergeet het zo vaak: ik verklaar regelmatig mensen immuun voor God, zoals ook met die figuren uit die verhalen gebeurde. Maar als God ook maar enigszins het woord God waardig is, dan is Hij met iedereen bezig, dan kan Hij overal komen en is Hij er zelfs al lang. ■

“En wat ik daarom de ChristenUnie het meest toewens is saaiheid.”

LEDENPUZZEL

LEDENPUZZEL

Puzzel mee en win een ChristenUnie winterpakket!

Vul de puzzel in en win een ChristenUnie winterpakket, met onder andere een unieke ChristenUnie muts. Onder alle goede inzendingen verloten we vijf winterpakketten.

U maakt de puzzel door de woorden die rechts van de puzzel staan op te zoeken. Ze zijn zowel horizontaal, verticaal en diagonaal (ook achterstevoren!) te vinden.

AANDACHT
BEWEGING
BINNENHOF
CHRISTENUNIE
ENGEL
GERTJAN
HOFVIJVER
HOOPVOL
KABINET

KERST
KIND
KLIMAAT
KONING
KWETSBAAR
LICHT
MAATWERK
OMZIEN
OPLOSSINGEN

POLITIEK
SAMENLEVING
SCHAATSSEN
SCHEPPING
SNEEUW
STEMMEN
VREDE
WAARDEVOL
WET

STUUR DE OPLOSSING VÓÓR 15 JANUARI 2022 NAAR: puzzel@christenunie.nl
DE WINNAARS ONTVANGEN VAN ONS BERICHT.

K	E	R	S	T	H	C	A	D	N	A	A	D	S	
R	E	V	I	J	V	F	O	H	E	C	S	K	N	T
W	A	I	R	G	M	W	S	M	H	E	R	I	E	
N	A	E	T	Z	N	T	E	L	R	B	E	K	M	
G	D	A	I	I	A	I	O	T	I	R	W	L	M	
E	N	E	R	A	L	V	P	N	S	E	T	I	E	
K	N	I	H	D	P	O	N	P	T	E	A	M	N	
T	O	C	G	O	E	E	P	S	E	E	A	A	A	
E	S	N	O	E	N	V	B	C	N	H	M	A	J	
N	N	H	I	H	W	A	O	G	U	H	C	T	T	
I	E	T	O	N	A	E	E	L	N	D	O	S	R	
B	E	F	E	R	G	L	B	L	I	C	H	T	E	
A	U	G	N	I	V	E	L	N	E	M	A	S	G	
K	W	N	N	E	G	N	I	S	S	O	L	P	O	

Oplossing:

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

'Er was maar één keuze en dat was die voor ons kindje' - Mirjam

Ambassadeur van het leven

Bij de termijnecho zag de echoscopiste dat het kindje van Mirjam Cappon (43) een verdikte nekplou had. 'De echoscopiste zei - duidend op abortus - dat we nog keuzes konden maken. Ik werd daar zo verdrietig van! Er was maar één keuze: die voor ons kindje.' Het is ontzettend waardevol dat de NPV (aanstaande) ouders vanuit Bijbelse principes advies geeft op medisch-ethisch gebied.'

Dolblij waren Mirjam en haar man toen ze in 2019 ontdekten dat Mirjam zwanger was. Al snel kwamen er zorgen toen rond elf weken bleek dat Mirjams kindje een verdikte nekplou had. 'Na elk onderzoek kregen we te horen dat we voor abortus konden kiezen. Dat vond ik zo erg!', vertelt Mirjam. 'Rond de twintigwekecho werd ontdekt dat ons kindje een hartafwijking had. Er werd gedacht aan een chromosoomafwijking. Weer zei de arts dat abortus nog een mogelijkheid was. Maar dat was voor ons absoluut geen optie. We baden om dit kindje en God gaf het. We kwamen voor haar gezondheid, niet om een einde te maken aan haar leven!'

Vruchtwaterpunctie
Mirjam vindt het waardevol dat de NPV-Zorg voor het leven een advieslijn heeft waar je met medisch-ethische vragen terecht kunt. 'Het is heel heftig als je hoort dat je kindje een afwijking heeft en de arts vraagt of je een vruchtwaterpunctie wilt. De meeste aanstaande ouders weten niet goed wat het allemaal betekent', zegt Mirjam. 'Dan is het fijn dat de medewerkers van de NPV-Advieslijn kunnen helpen om een overwogen beslissing te nemen waar je als christen achter kunt staan. Daarom ben ik lid van de NPV.'

Wonder
Rond de dertig weken kreeg Mirjam te horen dat hun kindje misschien niet levensvatbaar was. Met liefde wachtte ze de komst van het kindje af. 'Na ruim 35 weken werd onze Rachel geboren. Ze had een Apgarscore van twee negens en een tien. Wat een wonder!', vertelt Mirjam. 'Een week na haar geboorte bleek Rachel Trisomie 13 te hebben. Ze kreeg geen behandeling, omdat die aandoening volgens de artsen niet verenigbaar is met het leven.' Rachel leefde tien weken. 'We zijn dankbaar dat we haar leerden kennen. Op een dag lag ze in m'n armen en gaf ze me een grote glimlach', glimlacht Mirjam. 'In haar laatste levensminuten mochten mijn man en ik haar aan onze hemelse Vader teruggeven. Elk leven is waardevol!'

WORD NU LID VAN DE NPV en ontvang een abonnement of ander cadeau naar keuze.

Bent u al lid van de NPV?

Werk dan een lid en ontvang hetzelfde per nieuw geworven NPV-lid.

Hiermee maakt u - samen met de NPV - een krachtiger geluid vóór het leven mogelijk!

Ga naar npvzorg.nl/wordlid of vraag via (0318) 54 78 88 een aanmeldformulier aan.

Abonnementen

De Nieuwe Koers
6 maanden,
5 nummers

Family 7+
6 maanden

GezinsGids
3 maanden,
3 nummers

Landleven
3 maanden,
3 nummers

Reformatische
Omroep
6 maanden + 2 nummers

Terdege
3 maanden,
6 nummers

Weet Magazine
6 maanden,
3 nummers + DVD

Of kies een van de andere cadeaus, bijvoorbeeld:

De Weet
Scheurkalender 2022

* Deze actie geldt voor alle lidmaatschapsvormen van de NPV: NPV-lid (€17,50 p.j.), NPV-Gezinslid (€12,50 p.j.) en NPV-Jongerenlid (€12,50 p.j.). Kijk voor de actievoorwaarden op npvzorg.nl/actievoorwaarden.

npvzorg.nl (0318) 54 78 88

voor persoonlijk medisch-ethisch advies

stem voor het leven

vrijwillige thuishulp voor iedereen

Agenda

* 16 MAART 2022
**GEMEENTERAADS-
VERKIEZINGEN**

Contributie-inning 2022

	Tarieven 2022
Hoofdleiden	
Laag tarief (standaard)	€ 60
Middel tarief	€ 90
Hoog tarief	€ 120
Gezinsleden	€ 30
Reductieleden	€ 30
Combileden	€ 42,50

Leden die per factuur betalen, ontvangen deze eind januari. Wilt u voortaan ook per automatische incasso betalen? Neem dan contact met ons op via ledenadministratie@christenunie.nl.

U herkent een incasso van de ChristenUnie op uw bankafschrift aan het volgende incassanten-ID: **NL06ZZZ320805510000**. Het machtigingskenmerk begint met de letters "CU", gevolgd door enkele cijfers, en eindigt met uw lidnummer

Colofon

Redactie

Floris Spronk (eindredacteur),
Jacqueline Vandermeer-van
Hoven, Alma Broekmaat-Hagens,
Gerben van Helden.

Met dank aan

Anne Paul Roukema | www.inhisimage.nl
Joke Troost | www.preciouspeoplefotografie.nl
Wilfred Hermans | www.wilfredhermans.nl
Frank G. Bosman | www.frankbosman.nl
Reinier Sonneveld | www.reiniersonneveld.nl

Vormgeving
IDD

Contact

Postbus 439, 3800 AK
Amersfoort
Tel. 033 4226969
info@christenunie.nl
IBAN: NL55 RABO 0372 9300 18
www.christenunie.nl/contact

CBB

ChristenUnie magazine verschijnt
in braille en audio bij het CBB
Tel. 0341 565 499

Druk

Vellendrukkerij BDU B.V.

Giften

De ChristenUnie steunen met uw gift?
IBAN: NL55 RABO 0372 9300 18
t.n.v. ChristenUnie te Amersfoort

Advertenties

Theo Wijbenga
M : 0613862881
advies@theowijbenga.nl

Het volgende ChristenUnie
magazine verschijnt in
februari 2022

De advertenties in dit magazine
vertegenwoordigen niet auto-
matisch de politieke standpun-
ten van de ChristenUnie, maar
worden geplaatst om het maken
van het magazine te kunnen
bekostigen.

Lidmaatschap

Het lidmaatschap valt samen
met het kalenderjaar. Opzeggen
kan alleen schriftelijk voor 30 no-
vember bij de ledenadministratie:
ledenadministratie@christenunie.nl. Alle mutaties worden door de
ledenadministratie per e-mail of
per post aan u bevestigd.

Persoonsgegevens en privacy

De ChristenUnie gaat zorgvuldig
om met uw persoonsgegevens.
Meer informatie hierover in
onze privacyverklaring op www.christenunie.nl/privacyverklaring.
Vragen of bezwaar? Mail of bel
met het Partijbureau.

Algemeen Nut
Beoogende Instelling

ANBI

"IK BEN HET LICHT
DAT NAAR DE WERELD IS GEKOMEN,
OPDAT IEDEREEN DIE IN MIJ GELOOFT
NIET MEER IN DE DUISTERNIS IS."

-Jezus Christus

JOHANNES 12:46